

24.05.2019

Від витоків – до взаємного розвитку

Традиції – річ важлива і незмінна, з них виростає майбутнє. За усталеною традицією до Дня слов'янської писемності і культури в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського проводиться масштабна Міжнародна наукова конференція. Цьогорічна її назва – «Славістика й україністика: взаємне посилення розвитку» ([Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського](#)).

Організаторами заходу стали Національна академія наук України, Український комітет славістів, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інститут української мови НАН України, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, Український мовно-інформаційний фонд НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Участь у конференції взяли дослідники з усіх напрямів славістики і суміжних з нею дисциплін: історики, філологи, мовознавці, мистецтвознавці, фахівці з етнології з багатьох наукових установ НАН України та провідних вищих навчальних закладів. Серед них також іноземні гості – представники Білорусі, Польщі, Сербії, Словаччини, Угорщини.

Вступним словом конференцію відкрила генеральний директор НБУВ, член-кореспондент Національної академії наук України Любов Андріївна Дубровіна. Вона відзначила, що в Україні рух консолідації зі слов'янським світом починався давно, і нині він розвивається, набирає новий потужностей. Наша держава є дуже ґрунтовною складовою такого спільного слов'янського руху. Л. А. Дубровіна висловила задоволення тим, як правильно вибрано місце проведення конференції, оскільки бібліотека акумулює всі джерела знань та інформації, щоб розвивати цей напрям, має унікальних фахівців. Вона із вдячністю наголосила, що академік Олексій Семенович Онищенко був ініціатором і продовжує залишатись енергетичним центром проведення цієї традиційної міжнародної конференції, і щиро побажала учасникам конференції успіхів у розвитку слов'янознавства.

З доповіддю «Взаємозв'язок славістики й україністики: історія і сучасні тенденції розвитку» виступив голова Українського комітету славістів, радник Президії НАН України, почесний генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, академік Олексій Семенович Онищенко. Він відзначив, що славістика є інтегрованою соціогуманітарною наукою про історію, мову, літературу, культуру, матеріальне і духовне життя слов'янських народів. Україністика – така ж наука, що вивчає ті ж самі сфери життя українського народу. Історичні зв'язки українців з іншими слов'янами обумовили інтерес до взаємного знайомства і вивчення, що й зумовило постійну взаємодію україністики і славістики. Це сприяло і сприяє обміну науковими здобутками, збагаченню дослідницького арсеналу, взаємному стимулюванню їх розвитку. Вчений підкреслив, що славістика й україністика як комплексні науки базуються на трьох китах: філологія, історія і мистецтвознавство в їх багатоликому розмаїтті. Збагачення цих базових наук – шлях піднесення всієї славістики і її національних варіантів.

Директор Інституту книгознавства НБУВ, доктор історичних наук, професор Галина Іванівна Ковальчук присвятила свою доповідь «Дослідження Гнатом Житецьким «Граматики» Мелетія Смотрицького» 400-річчю видання Граматики і 100-річчю публікації Г. Житецького. 100 років тому, влітку 1919 р., створена незадовго до цього Всенародна бібліотека України (Національна бібліотека) опублікувала другий випуск свого журналу «Книжний вісник», у якому була стаття тодішнього завідувача відділу ВБУ Г. П. Житецького до 300-річчя Граматики Мелетія Смотрицького. І сьогодні, наголосила Г. І. Ковальчук, коли відзначаємо 400-річний ювілей цієї пам'ятки, варто повернутись до цього певною мірою новаторського дослідження. У доповіді підкреслено такі важливі моменти, як основні питання, винесені Г. Житецьким у своєрідну анотацію, привернення ним уваги до автентичності написання прізвища автора Граматики в оригіналі видання 1619 р., розгляд ним понять літературно-граматичної, книжної та народної мови, виклад короткої історії слов'янських граматик, значення «Граматики» Мелетія Смотрицького.

Доповідь ученого секретаря Українського комітету славистів, доцента кафедри слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидата філологічних наук Людмили Іванівни Даниленко «Славістика від з'їзду до з'їзду: сучасний контекст і завдання» була присвячена аналітичному огляду проблем славістичної науки в контексті викликів сьогодення. XVI Міжнародний з'їзд славистів у Белграді засвідчив комплексний, інтегральний характер славістики як галузі взаємодії різних гуманітарних дисциплін. Водночас було констатовано, що глобалізаційні процеси вплинули на позиції славістики в неслов'янських країнах і, на жаль, певним чином уже позначилися й на країнах слов'янських. Тому питання, як славістика має зберігати й утверджувати свої основні завдання, набуває все більшої актуальності.

Велике зацікавлення й навіть деяку полеміку викликала доповідь доктора мистецтвознавства й богословських наук, академіка Академії наук Вищої освіти, провідного наукового співробітника відділу образотворчого та декоративного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НБУВ, професора Дмитра Власовича

Степовика «Українська ікона у міжслов'янському контексті». Він відзначив, що українська ікона має своє визнане і особистісне місце у слов'янському контексті, а також зробив історичний екскурс щодо долі деяких ікон українського походження, які стали відомими під іншими назвами і зберігаються у духовних осередках інших країн.

Про рівень етнічної єдності східних слов'ян у середньовічні часи розповів завідувач відділу давньоруської та середньовічної археології Інституту археології НАН України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України Олександр Петрович Моця.

Конференція продовжила свою роботу. В її рамках заплановані секційні засідання, а також круглі столи «Славістична спадщина Пантелеймона Куліша і сучасність (до 200-річчя від дня народження)» та «Освітня книга ранньомодерної доби в Україні: побутування та історико-культурне значення (до 400-річчя «Граматики» Мелетія Смотрицького)».

Увазі учасників Міжнародної наукової конференції були запропоновані книжкові виставки з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Одна – це виставка українських стародруків, інша присвячена Дню слов'янської культури та писемності.

А вчений секретар Українського комітету славістів, доцент кафедри слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Людмила Іванівна Даниленко зробила бібліотеці цінний подарунок, який з повним правом поповнить експозицію другої книжкової виставки. Вона вручила генеральному директору НБУВ Любові Андріївні Дубровіній книгу «Українсько-словенський та словенсько-український словник», яка вийшла друком наприкінці минулого року в Любляні. Л. І Даниленко є одним із авторів цього видання.